

Večernik

Leto V. (XII.), šte. 200

Maribor, petek 4. septembra 1931

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Telefon:

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Uredn. 2440 Uprava 2455

Oglaš po tarifu

Velja mesečno, prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Položaj po zadnjih dogodkih

STARE STRANKE SE NE BODO VEČ OBNOVILE. - NA POTU K DOKONČNI KONSOLIDACIJI DRŽAVE.

BEOGRAD, 4. sept. Vaš poročevallec je vprašal zelo ugledno osebnost, kakšen je pravzaprav položaj, ki je nastal po objavi nove jugoslovanske ustave ter je dobil sledeče pojasnilo:

Nj. Vel. kralj si je znal z vso prisrčnostjo, a obenem tudi z vso odločnostjo pridobiti spoštovanje in vdanost naroda. S svojim energičnim nastopom dne 6. januarja 1929 je odstranil posredovalce med krono in narodom ter s tem rešil narod in državo sigurnega propada. Sedaj je država urejena, mi smo en narod, zakoni so unificirani, notranji položaj je ugoden in zadovoljivi so tudi odnosi napram sosednim državam. Vse to je velika zasluga Njeg. Vel. kralja. Sedaj imamo ustavo, ki tvori okvir za bodoči razvoj vsega političnega življenja.

V smislu nove ustave je kralj čuvar narodne in državne celote, obenem pa tudi čuvar vsakdanjih interesov naroda. Od sedaj naprej ne sme biti več nobenih zmešnjav v orientaciji naro-

da na škodo narodnega in državnega edinstva. Temeljni zakon tega razvoja je, da morajo vse priznane stranke upoštevati narodno edinstvo. Bratomorni politični boji na verski, regionalni ali plemenski podlagi ne bodo več mogoči. In to je tudi edino pravilno, kajti ravno razlika strank na omenjenih podlagah je najbolj ogrožala državno in narodno konsolidacijo.

Zadnje spremembe pomenijo, da politične stranke v bivši stari obliki ne bodo mogle več obstojati, ker so ravno one prinesle narodu in državi največ zla. Te stranke so imele zelo mamiliva gesla, s katerimi so skušale sicer kazati značaj vsedržavnosti, delanski pa so bili to le verski, regionalni in plemenski vidiki. In vrh tega so na sramoto 20. stoletja obstojale še stranke, ki so bile zgrajene zgolj na verski podlagi.

Vlada bo izvedla svoj program do kraja in moremo zato mirne duše govoriti o veliki narodni vladi.

Mednarodni šahovski turnir na Bledu

V včerajšnjem IX. kolu je vladala največje zanimanje za spopad med svetovnim prvakom Aljehinom in njegovim konkurentom, ožjim rojakom Bogoljubovom. Svetovni prvak je pri tej priliki zopet pokazal, da je razred zase in da nosi popolnoma upravičeno naslov svetovnega prvaka. Kakor dosedaj vse nasprotnike, je včeraj tudi Bogoljubova gladko odpravil ter izvojeval s tem že svojo osmo zmago. Aljehin vodi krepko z dvema in pol točkama plus.

Ostale partije so končale sledeče: Niemcovič—Tartakower po 27. potezah remis. Že v 18. minuti je končala z enakim rezultatom tudi igra Vidmar—Spielmann.

V borbi Colle—Astaloš je prvi napravil v težki poziciji veliko napako in je Astaloš potem z lahkoto zmagal. Naš mojster Pirc doživlja poraz za porazom. Očividno ni fizično dorasel velikim naporom blejskega turnirja. Včeraj se je spustil v zelo tvegano igro s švedskim prvakom Stoltzom in jo tudi izgubil.

Madžarski prvak Maroczy je prišel v boju s Kashdanom v hudo časovno stiko in je moral končno kapitulirati. Partija Kostić—Flohr je bila prekinjena v boljši poziciji za Flohra.

Danes je prost dan in bodo odigrane samo višee partije.

Stanje po IX. kolu je sledeče: Aljehin 8 in pol, Spielmann 6, Vidmar in Kashdan 5, Bogoljubow, Astaloš in Stoltz 4 in pol, Kostić 4 (1), Tartako-

wer 4, Flohr 3 in pol (1), Maroczy in Niemcovič 3 in pol, Colle 3, Pirc 2 in pol.

Zastopnik vlade pri svečanostih v Ljubljani

BEOGRAD, 4. septembra. Ministrski svet je sklenil, da bo pri odkritju spomenika kralju Petru I. Osvoboditelju v Ljubljani zastopal vlado minister javnih del g. dr. Albert Kramer.

Pomorska pogajanja med Francijo in Italijo

RIM, 4. septembra. Včerašnja »Tribuna« poroča, da se bodo pogajanja med Italijo in Francijo za pomorski sporazum vršila v Ženevi in da so izgledi zelo ugodni. V vesti iz Londona trdi »Tribuna«, da je bila tudi britanski vladi izročena kopija francoske note, ki je bila te dni izročena italijanski vladi ter vsebuje konkretne predloge za sporazumno omejitve in redukcijo pomorskega oboroževanja. Prepis francoske note je bil dostavljen tudi italijanski delegaciji v Ženevi, ki bo vodila pogajanja s francoskimi predstavniki v Ženevi za definitivni zaključek pomorskega sporazuma. »Tribuna« naglašja, da bodo ta pogajanja najvažnejši dogodki v Ženevi.

ZAKLJUČEK ZASEDANJA DRUŠTVA NARODOV.

ŽENEVA, 4. septembra. Kakor se govori v dobro poučenih krogih, bo sedanje zasedanje Društva narodov končano najpozneje do 27. t. m.

liko dejavnostjo kot je kralj Aleksander i mogel premagati tradicionalnih in glo boko ukoreninjenih pojmov. Novi politični ministri pripadajo i bivši radikalni, i centristki, i Radičevi i Pričevićevi stranki, torej onim skupinam naroda, ki so pred 6. jan. 1929 igrali v parlamentu glavno ulogo. Politike pač ne more am-

putirati niti najboljši kirurg in pretne zdravnik. Toda politika bo morala sigurno v večji meri čutili lezo je poprej, do katerih mej sme iti. Zakaj nujen je tudi za Jugoslavijo razvoj gospodarstva, in kakor nobena druga država, se ne bo mogla tudi Jugoslavija iztrgati iz nič tebi nič iz objema svetovne krize.

»GROFA ZEPPELINA« MORAJO POPRAVLJATI

PERNAMBUCO, 4. septembra. Vsled viharjev med poletom čez ocean je dobil »Grof Zeppelin« nekaj poškodb na zadnji gondoli. Poškodbe bodo morali tu popraviti, predno se bo zračna ladja vrnila. Povratek se bo najbrže radi tega nekoliko zakasnil.

PERNAMBUCO, 4. septembra. »Grof Zeppelin« je danes ob 2.40 ameriškega časa odplul zopet proti Evropi.

Novice iz Konjic

Sokolska prireditelj pri Sv. Jerneju. Preteklo nedeljo je imela Sokolska četa Sv. Jernej, ki je bila ustanovljena koncem marca, svoj prvi telovadni nastop, zvezan z akademijo v proslavo 10letnice vladanja našega kralja. Tri naraščajnice so deklamirale domoljubne, priložnostne pesmi, pevski zbor je zapel nekaj pesmi, starešina br. Friedl pa je nagovoril zbrano občinstvo, povdarjajoč velike zasluge našega vladarja za napredek naše države. Sledil je telovadni nastop dece, članov, članic, četnikov in orodna telovadba. Vse točke so izpadle izredno zadovoljivo in v presenečenje gledalcev, ki niso pričakovali tako lepega uspeha kratkega sokolskega delovanja na tej lepi točki naše ožje domovine. Po telovadbi je nagovoril v imenu župne uprave prisotne starešine br. dr. Mejak, ki je pozdravil zastopstvo občine z županom br. Godcem na čelu, ki na uspešen način pomaga pri sokolskem delu, orisal na kratko velik pomen in važnost sokolskih čet za napredek našega podežolja in pozval domače članstvo k nadaljnjemu delu v tako lepo započeti smeri. Uspeh nedeljske prireditve je v glavnem zasluga požrtvovalnega šolskega upravitelja br. Friedla, ki zasluži vse priznanje. Prireditelj se je vršila na vrtu br. Vališarja na lepi razgledni točki Sv. Jerneja.

Napad ali poballinstvo. Ko se je v nedeljo, 30. avgusta, vozil hotelir Baumann iz Poljčan v Oplotnico, je v njegov avto pri Pobrežju padel strel, ki je gosp. Baumanna tudi lahko ranil na glavi. K sreči poleg g. Baumanna ni sedel nikdo na njegovi desnici, ki bi bil brezdvoma zadel v glavo. Strel je padel iz bližnjega gozda. Poizvedbe so v teku. Oblast naj poskrbi, da se taki dogodki, ki povzročajo velik nemir in strah pri prebivalstvu, v bodoče preprečijo.

K odkritju spomenika blagopokornemu kralju Petru I. v Ljubljani odide tudi iz Konjic lepo število udeležencev, preko 50. Odkritja se udeleži seveda tudi deputacija občinske uprave in tukašnjega Sokolskega društva.

Družaben sestanek pod geslom »Konjice v jeseni« priredi Sokolsko društvo Konjice v soboto 19. septembra v vseh prostorih Narodnega doma. Obiskovalce in obiskovalke prosimo, da posetijo to prireditelj v obleki, primerni označenemu geslu. Na sporedu je poleg drugega tudi poskušnja raznih vrst grozdja iz konjiških vinogradov in licitacija 6 kg težkega grozda.

Ferijalna kolonija higienskega zavoda v Zagrebu je zapustila 29. avgusta Konjice. Otroci so se dobro okrepili in razvedrili v našem trgu in se veselijo, da se prihodnje leto lahko zopet povrnejo na letovišče v naš kraj. Z bivanjem kolonije pri nas so zaslužili nekaj tudi naši kmetje in pa domači trgovci in obrtniki. Koloniji sta šla vsestransko na roko trški občinska uprava in domače Sokolsko društvo.

Priznanje inozemstva

Vse inozemsko časopisje se bavi z najnovejšim korakom našega kralja, ki je v svoji globoki uvidevnosti z včerajšnjim dnem zopet upostavil parlamentarno stanje in vrnil narodu politične svobodščine. Doselej vsekakor nairesnejši in najtemeljnejši je članek dunajske »Neue Freie Presse«, dozdej še vedno vodilnega političnega organa v Avstriji.

Letošnje leto — pravi list uvodoma — je leto presenečenj: nenadna kriza radi carinske unije, ki je sedaj ravnotako nenadoma splahnela; nenadni Hooverov konaraki radi dolgov in reparacij; nenadni Bethlenov padec, kojega pozicija se je zdela nerazrušna; nenadna sprememba v angleškem gospodarskem položaju in v vladi — in sedaj ravnotako nenadna prekinitelj brezparlamentarnega stanja v Jugoslaviji, povratek k parlamentarizmu, vstop političnih ministrov v Živkovičevo vlado. Vseeno je, kakršni so razlogi za to nenavadno spremembo. Že dejstvo samo, da je konec brezparlamentarne dobe, da se Jugoslavija vrača k oblikam ustavnosti, je sprememba nedoglednega pomena in nedoglednih posledic. Kralj Aleksander je takoj spočetka označil režim z dne 6. jan. 1929 kot prehodni režim, ko je v manifestu od tega dne povdaril: parlamentarizem je in ostane moj ideal! Že takrat je zagotovil, da se bo našel prehod k novi ustavi in k novemu parlamentarizmu, pa brez slabih strani preteklosti. Da je bilo teh slabih strani mnogo, se ne da tažiti. Zaka vsakdo, in naj je še tako udan demokraciji, si je moral biti na jasnem, da je strankarskega divjanja moralo biti konec. Po smrti Pašiča, ki je znal z železno roko brzdati strasti, je skupščina postala divji kaos, nadvladale so strasti in pohlep po oblasti. Ekscitirani demagogov niso poznali meje, višek vsega pa je bil sramotni atentat morilca Puniše Račića na hrvaške voditelje. Kdo je mogel zameriti kralju, ako je smatral za potrebno trdo kuro, da ukroti pohlep poedincev po oblasti? Ali je bil mogoč kak drug izhod, ako ni bilo več patriotizma, ki vidi delj, nego do obzidja svoje stranke? Kralj Aleksander je morda med vsemi diktatorji imel najboljšo razlogo, da je izločil parlament. In če se sedaj povrača k ustavnim oblikam, je upanje, da bo iztreženje odstranilo marsikako zlo.

Izločitev bojev med skupinami je za Jugoslavijo nedvomno najnujnejši postulat. Diktatura je ustvarila marsikaj, kar bo trajno ostalo. Zakaj nemogoč je n. pr. zopet povratek k razdelitvi države na 33 malih oblasti, ki so pač odgovarjale po trebam političnih klik, ki pa niso imele nobene organske zveze. Banovine imajo na vsak način neprimerno boljši temelj v psihologiji naroda, zlasti sedaj, ko so izvršene tudi meje korekture med banovinami, predvsem v interesu Hrvatov in Slovencev.

Brezparlamentarni režim je imel prvotno namen, izvesti popolno depolitizacijo in izbrisati vse spomine na strankarstvo preteklosti. V koliko je to uspelo, je težko reči. So nač meje, kjer tudi mož s to-

Mariborski in dnevi drobiš

† Josip Sterger

Davi ob 2. ponoči je umrl v svojem stanovanju v Maistrovi ulici višji sodni svetnik v pokojju, g. Josip Sterger, v Mariboru in daleč okoli znana osebnost.

Pokojni g. Josip Sterger, ki ga je pred prilično 14 dnevi udarila kap, je bil rojen 3. jan. 1863 v Kranju kot sin notarja, v katerega pisarni je nekaj časa služboval tudi naš pesnik Simon Jenko. Po dovršenih pravnih študijah l. 1886 na Dunaju je 22. nov. 1886 vstopil v sodno prakso. L. 1893 je bil imenovan za sodnika k okrajnemu sodišču v Ložu, l. 1899 pa za okrajnega sodnika v Mariboru, kjer je ostal ves čas do svoje upokojitve začetkom l. 1929. Služboval je v vseh oddelkih okrajnega sodišča, pred svojo upokojitvo pa na okrožnem sodišču. Zlasti je bil dolga leta izvensporni sodnik okrajnega sodišča v Mariboru, v katerem svojstvu je med vojno pomagal vojnim vdovam in sirotam in marsikateri pripomogel do podpore. V občje je šel strankam zelo na roko in je pomagal, kjerkoli je mogel. Pred svojo upokojitvo je bil odlikovan z redom sv. Save IV. razreda.

Pokojnik je bil splošno poznan kot dober tovariš, ki je zelo rad prevzel tudi razna dela za tovariše. Na sodišču je bilo že skoro samo ob sebi umevno, da je on vodil najtežje razprave. Znan je pa bil tudi kot dober, prijeten in dovtipen družabnik, ki je tudi marsikaki razpravi dal s svojo dovtipnostjo zanimivo obilježje.

Pogreb pokojnika bo v nedeljo 6. tm. ob 16. izpred kapelice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Naj bo vrlému možu med nami ohranjen najlepši spomin, vsem njegovim pa izrečeno naše iskreno sožalje!

Otvoritev avtobusne proge Maribor - Račje - Ptuj

Dne 9. septembra otvori meštno avtobusno podjetje v Mariboru avtobusno progo Maribor - Račje - Ptuj. Avtobus bo odhajal dvakrat dnevno od glavnega kol. ob 7. in 15., z Glav. trga ob 7.10 in 15.10, prihajal bo v Ptuj ob 8.30 in 16.30. — Iz Ptuja odhod ob 12.30 in 17.15 s prihodom v Maribor Glav. trg 13.55 in 18.57. Cena en dinar za kilometer. Za vožnjo tja in nazaj pri prevoženih preko 20 km 20% popusta. Uvedejo se kalendarske legitimacije glaseče na ime lastnika s sledečim popustom: za 10 voženj 10% popusta, 20 voženj 20%, 30 voženj 30%, 40 voženj 40% in 50 voženj 50% popusta. Legitimacije so neprenosljive.

Povratek otrok s Počitniškega doma na Pohorju.

Tretja skupina otrok Počitniškega doma kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju se bo vrnila v sredo 9. t. m. z osebnim vlakom ob pol dvana stih dopoldne na glavni kolodvor. Starši naj otroke pričakujejo. Prtljaga se bo dobila popoldne v Zdravstvenem domu, Koroščeva ul. št. 3. —

Avtobusni promet na Tezno - dirkališče dne 6. in 8. tm.

Dne 6. in 8. tm. bodo vozili mestni avtobusi na Tezno k motornim dirkam od 13. ure naprej.

Pevski zbor Glasbene Matice

v Mariboru ima drevi, ob 20. uri, svojo prvo redno vajo. Novi člani dobrodošli.

Koncert orkestra kraljeve garde iz Beograda

bo v Mariboru početkom oktobra. Opozorjamo že danes na ta izredni umetniški užitek vse ljubitelje orkestralne glasbe. Dirigent tega orkestra je znani višji kapelnik-polkovnik Pokorny. Orkester šteje 80 glasbenikov. Natančnejši spored objavimo v kratkem. —

Trgovine na praznik.

Gremij trgovcev obvešča svoje člane, da smejo biti po naredbi o delavnem času in sklepu gremijalnega občnega zbora trgovine na praznik dne 8. tm. v Mariboru dopoldne odprte.

Udruženje rezervnih oficir in ratnika v Mariboru

vabi svoje člane na družabni večer, ki ga priredi društvo »Oficirski dom« v soboto dne 5. tm. zvečer v Narodnem domu. —

Sv. Duh na Ostrem vrhu.

Pri nas se je preteklo nedeljo po prizadevanju neumornega narodnega delavca, šol. upravitelja Križnič-a ustanovila »Streljačka družina«. Za predsednika je bil izvoljen Štibler Anton, župan v Gradišču, za tajnika pa šol. upravitelj Križnič Josip. Poleg domačinov je prišlo na občni zbor lepo število Selmičanov, kateri vedno podpirajo Sv. Duh pri narodnem delu. V imenu »Meje« in CMD je pozdravil novo društvo šol. nadzor. Tomazič Ivan iz Maribora, Sicer so pa Mariborčani tokrat ostali doma. —

III. gostilničarski - gospodinjki tečaj.

Tujski promet, ki edini še lahko zboljša mizerno stanje naših gostiln, zahteva naravno primerno ureditev naših obratov. Zato je Zveza gostilničarskih zadrug priredila že dva taka tečaja z najlepšimi uspehi, kar pričajo številna zahvalna pisma starišev naših bivših gojenk. Zato ponovno pozivamo vse naše hotelirje in gostilničarje na priliko, katero jim nudimo, da se njih hčere izobrazijo odnosno izpopolnijo v vodstvu gostilniških obratov. Vpis traja nepreklicno do 10. septembra. Gojenke so preskrbljene z vsem v internatu in pod najstrožjim strokovnim nadzorstvom. Vsa pojasnila daje Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru.

Gremij trgovcev v Mariboru

opozarja svoje člane in druge interese, da so v bodoče uradne ure za stranke vsak dan samo od 9. do 12. ure, ker je ostali čas namenjen edinole pisarniškem delu gremija. — Načelstvo.

Udruženje rezervnih oficir in ratnika v Mariboru

obvešča svoje člane in drugo javnost, da priredi »Jugoslavenski Turing klub« družabno potovanje na Kajmakčalan in v Južno Srbijo. Odhod iz Maribora dne 11. tm. z brzim vlakom ob 14.36. Prijave sprejema potovalna pisarna »Putnik« v Mariboru na Aleksandrovi cesti, kjer se dobijo tudi točnejši podatki. —

Nezgoda otroka med igranjem.

Na dvorišču Melškega dvora je med igranjem petletna Angela padla z voza in si pri tem zlomila levo roko v podlehtju. Ponesrečenko je reševalni oddelek odpeljal v splošno bolnico. —

Tatvine na vseh koncih in krajih.

Neki kmečki prodajalki od Sv. Barbare v Sl. gor. je včeraj dopoldne na živilskem trgu nek zmornič izmaknil iz žepa 100-dinarski bankovec. Delamrži Edmund G. in kotlarski vajenec Alfonz B. sta bila včeraj zasačena, ko sta hotela prodajati mlade golobe, ki sta jih — 18 po številu — sunila iz nekega gnezda pod mostom. Opravka imata radi tega s policijo. — Trgovskemu vajencu v trgovini Kührar na Aleksandrovi cesti je včeraj nekdo z dvorišča trgovine izmaknil kolo. Čas je fant opazil v Cankarjevi ulici neznanca, ki je imel njegovo kolo. Ko ga je zasledoval, je neznanec kolo odvrnil in jadrno odnesel pete. — Tudi kolarskemu mojstru Štefanu Vrencoti je bilo nočoj p. o. ukradeno kolo iz zaklenjene delavnice. — Delavcu Matiji Grgiču pa je včeraj neznan zlikovec iz ute na dirkališču v Smetanovi ul. 17 ukradel črne čevlje.

Tombola v prid Počitniškega doma kraljice Marije, na Pohorju

se bo vršila v nedeljo dne 20. septembra. Krasni dobitki bodo razstavljeni v izložbi tvrdke Wesiak na Aleksandrovi cesti. Karte so na prodaj v vseh trafikah. —

Zahteva današnje dobe

je vedno popolno delo. Tudi vi morate imeti to pred očmi, ako nočete podleči v današnjem težkem boju za obstanek. Najboljši pomočnik je tu prava, nepokvarjena zrnata kava. Vsak dan nekaj skodčite vam nudi polno moč, z mlekom pomešana zrnata kava pa je vrh tega tudi zelo užitno hranilo. Kvalitetne kave so najboljše mešanice Julija Meinla.

Prijave za enoletni trgovski tečaj Slov. trg. društva v Mariboru

se sprejemajo dnevno od 10.—11. ure Zrinjskega trg 1 (drž. trgovska akademija). Sprejemajo se tudi pismene prijave. Zahtevajte brezplačno prospekte od ravnateljstva tečaja. —

Še enkrat nastop

čudežnega telepata in sugestinerja gosp. Svengalija v petek v Veliki kavarni. V soboto veliki nageljčkov večer.

Novi temelji naše države

GLAVNE DOLOČBE NAŠE NOVE USTAVE.

Včeraj je bila v »Službenih Novinah« objavljena naša nova ustava in je prejet s tem stopila že v veljavo. Njene glavne določbe so:

Pravice in dolžnosti državljanov

Čl. 1.

Kraljevina Jugoslavija je dedna in ustavna monarhija.

Čl. 3.

Službeni jezik kraljevine je srbsko-hrvatsko-slovenski.

Čl. 4.

Državljanstvo je v vsej kraljevini eno. Vsi državljanji so pred zakonom enaki. Vsi uživajo enako zaščito oblastev. Ne priznava se plemstvo, ne naslovi, ne kakršnekoli predprave po rojstvu.

Čl. 11.

Svoboda vere in vesti sta zajamčeni. Priznane veroizpovedi so ravnopravne pred zakonom in lahko svojo vero javno izpovedujejo. Uživanje državljanskih in političnih pravic ni odvisno od veroizpovedi. Nihče ne sme biti oproščen svojih državljanskih ali vojaških dolžnosti in obvez s tem, da se poziva na predpise svoje vere. Vere se more priznati samo z zakonom. Priznane veroizpovedi samostojno urejajo svoje notranje verske posle in gospodarijo s svojimi fondi in s svojo lastnino v mejah zakona. Nihče ni prisiljen, da svojo versko izpoved javno izpoveduje.

Nihče ni dolžan sodelovati pri verskih dejanjih, svečanostih, obredih in činih, razen ob državnih praznikih in svečanostih in v kolikor bi zakon odredil to za osebe, ki so podvržene roditeljskim, varuškim in vojaškim oblastem. Sprejete in priznane vere lahko vzdržujejo stike tudi s svojimi verskimi vrhovnimi poglavarji v inozemstvu, ako to zahtevajo duhovni predpisi posamezne veroizpovedi. Način, kako naj se vzdržujejo ti stiki, bo uredil zakon. V kolikor so v državnem proračunu za posamezne veroizpovedi predvidena sredstva, jih je treba deliti med posamezne sprejete in priznane veroizpovedi v razmerju števila njihovih vernikov in stvarno dokazanih potreb.

Verski zastopniki ne smejo uporabiti svoje duhovne oblasti v cerkvi ali s pomočjo spisov verskega značaja ali sicer v svoje zasebne duševne ali strankarske svrhe. Ravno tako se ne sme dopustiti, da bi se vršila v cerkvah ali ob priliki verskih shodov in manifestacij kakršnakoli politična agitacija.

Čl. 13.

Državljanji imajo pravico združevanja, zborovanja in dogovarjanja v mejah zakona.

Združenja ne smejo sloneti na verskih, plemenskih ali regionalnih osnovah v strankarsko-politične svrhe, kakor tudi ne zaradi telesne vzgoje. Na shode se ne sme prihajati z orožjem.

Čl. 16.

Razen državnih javnih šol lahko obstoje tudi zasebno v mejah zakona. — Osnovno šolanje je obvezno. V državnih osnovnih šolah je pouk brezplačen. Vse šole morajo dajati moralno vzgojo in razvijati državljansko zavest v duhu narodnega edinstva in verske strpnosti.

Vse ustanove za izobraževanje so pod državnim nadzorstvom.

Čl. 24.

Kot posvetovalno telo v vprašanih gospodarskega in socialnega značaja se ustanovi gospodarski svet, ki bo dajal na zahtevo kraljevske vlade ali narodnega predstavništva svoje strokovno mnenje. Gospodarski svet tvorijo zastopniki gospodarstvenikov in strokovnjakov v gospodarskih in socialnih vprašanih. Način sestave in poslovanja gospodarskega sveta se uredi s posebnim ukazom.

Čl. 26.

Zakonodajno oblast vršita kralj in narodno predstavništvo skupno. Narodno predstavništvo tvori senat in narodna skupščina.

Čl. 32.

Kralj sklicuje narodno predstavništvo na izredno ali redno zasedanje. Kralj

otvarja in zaključuje seje osebno s prestolno besedo ali preko ministrskega sveta, s poslanico ali ukazom. Kadar kralj otvarja ali zaključuje seje s prestolno besedo, zasedata senat in narodna skupščina obenem. Prestolno besedo, poslanico in ukaz sopodpišejo vsi ministri. Kralj sme vsak čas po državni potrebi sklicati narodno predstavništvo. Kralj ima pravico razpustiti narodno skupščino in odrediti nove volitve. Ukaz o razpustu, kakor tudi ukaz o novih volitvah sopodpišejo vsi ministri.

Narodno predstavništvo

Senat

Čl. 50.

Senat sestoji iz senatorjev, ki jih kralj imenuje, in iz senatorjev, ki so izvoljeni. Senator ne more biti mlajši od 40 let. Določbe o številu izvoljenih senatorjev in o njihovi izvolitvi, bo predpisal zakon. Kralj lahko imenuje ravno tolikšno število senatorjev, kolikor jih bo izvoljenih. Nihče ne more biti istočasno senator in narodni poslanec.

Čl. 51.

Mandat izvoljenih senatorjev traja šest let. Vsaka tri leta se senat z izvolitvijo novih članov obnovi za eno polovico izvoljenih senatorjev.

Čl. 52.

Mandat od kralja imenovanih senatorjev traja šest let. Ta mandat se lahko na predlog predsednika ministrskega sveta razreši zaradi telesne nesposobnosti ali ako je bil senator po sodišču obsojen zaradi kaznivega dejanja. Imenovani senator, ki je aktivni državni uradnik, ne sme obdržati uradniškega položaja.

Čl. 53.

Senat se sestane obenem z Narodno skupščino in preneha delovati z Narodno skupščino. Senat preiskuje pravilnost mandatov izvoljenih senatorjev in odloča o njih.

Narodna skupščina

Čl. 54.

Narodna skupščina sestoji iz poslancev, ki jih narod svobodno izvoli s splošno, enako in neposredno volilno pravico. Narodni poslanci so izvoljeni za štiri leta. Mandat narodnega poslanca lahko preneha tudi prej v primeru, ki ga predvideva volilni zakon. Določbe o številu in izvolitvi narodnih poslancev bodo urejene v posebnem zakonu.

Čl. 55.

Volilno pravico ima vsaka oseba po rojstvu in po priroju (naturalizaciji), ako je dovršila 21. leto starosti. Aktivni oficirji, kakor tudi podnadredniki in vojaški pod zastavo ne morejo vršiti volilne pravice in ne smejo biti izvoljeni. Z zakonom se bo rešilo vprašanje ženske volilne pravice.

Čl. 56.

Začasno izgube volilno pravico:

1. osebe, ki so obsojene na robilo ali na zapor preko 1 leta, dokler se jim ne vrnejo njihove državljanske pravice;
2. osebe, ki se obsodijo na izgubo častnih pravic, za čas dokler traja in kazni;
3. osebe, ki so v konkurzu;
4. osebe, ki so pod varuštvo;
5. osebe, ki so s posebno razsodbo izgubile volilno pravico zaradi volilnih prestopkov.

Čl. 57.

Za senatorja oziroma narodnega poslanca je lahko izvoljen samo oni, ki ima volilno pravico ne glede na to, ali je vpisan v volilni spis. Od vsakega senatorja oziroma poslanca se zahtevajo tile pogoji:

1. biti mora državljan kraljevine Jugoslavije po rojstvu ali priroju;
2. prirojeni državljan mora stanovati v naši kraljevini najmanj 10 let od dne priroju;
3. dovršiti mora 40. oziroma 30. leto starosti;
4. govoriti in pisati mora narodni jezik.

Izguba volilne pravice vključuje izgubo mandata senatorja ozir. narodnega po-

slonca. Senator ali narodni poslanec ne sme biti istočasno državni dobavitelj ali državni podjetnik.

Čl. 58.

Aktivni državni uradnik ne sme kandidirati za senatorja ali narodnega poslanca. Policijski, finančni in gozdarski uradniki, kakor tudi uradniki agrarne reforme ne smejo kandidirati razen, ako so prenehali biti uradniki eno leto pred razpisom volitev. Ministri, aktivni in na razpoloženju, lahko kandidirajo.

Čl. 59.

Vsak senator in vsak poslanec predstavlja ves narod. Vsak član Narodnega predstavništva položi prisego, da bo zvest kralju in da bo varoval nad vse narodno edinstvo, neodvisnost države in celoto državne oblasti, da bo spoštoval ustavo in da bo vedno imel pred očmi blaginjo naroda.

Čl. 60.

Narodno predstavništvo se skliče s kraljevim ukazom v prestolniški Beograd k rednem zasedanju vsako leto 20. oktobra. Ako je za primer vojne prestolnica preložena, se sestane Narodno predstavništvo v kraju, ki ga določi kraljev ukaz na sklicanju. Redno zasedanje se ne more zaključiti pred sprejetjem državnega proračuna.

Čl. 74.

Senatorji in narodni poslanci ne odgovarjajo za glas, ki so ga dali kot člani Narodnega predstavništva. Za vse izjave in postopke v izvrševanju mandata, bodisi v dvoranah senata ali Narodne skupščine, odgovarjajo senatorji, odnosno narodni poslanci le senatu odnosno Narodni skupščini po odredbah poslovnikov. Za izjave ali postopke, ki vsebujejo kazensko dejanje, odgovarja senator, odnosno narodni poslanec tudi rednemu sodišču, če senat, odnosno Narodna skupščina to odobri. Za uvrste, klevete ali zločine odgovarja senator, odnosno narodni poslanec rednemu sodišču tudi brez poprejšnjega dovoljenja senata odnosno Narodne skupščine.

Upravne oblasti

Čl. 84.

Banovine so upravne in samoupravne jedinice. S posebnim zakonom se določi razdelitev banovin na srece in občine. Organizacija občinskih uprav in področje njihovega dela se določi s posebnim zakonom po načelih samouprave. Posamezne mestne občine morejo biti z zakonom urejene tudi na drugačni podlagi.

Čl. 85.

Mesto Beograd z Zemunom in Pančevom tvori posebno upravno področje.

Čl. 86.

Na čelu banovine stoji ban, ki je predstavnik vrhovne oblasti v banovini. Ban postavlja kralj na predlog predsednika ministrskega sveta.

Čl. 87.

Ban postavlja, premešča, upokojuje in odpušča upravne uradnike v mejah svoje pristojnosti, določene z zakonom o banski upravi.

Samouprava

Čl. 88.

V vsaki banovini kot samoupravnem telesu obstojata banovinski svet in banovinski odbor.

Čl. 89.

Banovinski svet se voli na štiri leta s splošnim, enakim in neposrednim glasovanjem po določbah zakona. Svet voli iz svoje srede banovinski odbor, ki je samoupravni izvršni organ banovine. Ban postavlja in razrešuje banovinske uradnike na predlog banovinskega odbora.

Čl. 90.

Banovinski svet more urejati razne banovinske uprave in banovinskega življenja z banovinskimi uredbami na podlagi zakona o ureditvi banovin in na podlagi drugih zakonov. Banovinske uredbe imajo v dotičnih banovinah moč zakona. Ne smejo biti proti ustavi in obstoječim zakonom, ker se v tem primeru ne bi mogle uporabljati.

Čl. 91.

Banovinski odbor pripravlja predloge banovinskih uredb, sklepa pa o njih banovinski svet. Banovinske uredbe pro-

glašajo in objavljajo ban, ki zahteva prej soglasje državnega sveta o njihovi zakonitosti. V primeru, da državni svet soglasje odkloni, se uredba ne more objaviti. Državni svet je dolžan dati ali odkloniti soglasje najdalje v roku meseca dni. Ako državni svet v tem roku ne izreče soglasja, se smatra, da je soglasje podano.

Čl. 92.

Državna centralna oblast skrbi, da vrše samoupravne oblasti svoje zakonite dolžnosti v določenih mejah in da ne kršijo splošnih državnih interesov.

Čl. 93.

Ban, oziroma z zakonom določeni državni organ, ima pravico ustaviti vse sklepe banovinskega sveta in banovinskega odbora, ali občinskih zborov ali odborov, ki so proti ustavi, zakonom in uredbam. Proti odločitvi bana je mesto pritožbe na državni svet. Morejo se isto tako ustaviti oni sklepi in izjave, ki so škodljivi za splošne državne interese. V tem primeru se pritožba predloži ministru za notranje zadeve v zakonitem roku. Banovinski svet se more s kraljevim ukazom razpustiti pred štiriletno dobo na predlog notranjega ministra, ki odredi nove volitve za dotično banovino.

Čl. 94.

Banovinski svet sklepa vsako leto na svojem prvem sestanku o banovinskem proračunu za prihodnje leto na predlog banovinskega odbora.

Čl. 95.

Banovinski proračun odobrava finančni minister, glavna kontrola pa nadzira njegovo izvrševanje ter pregleduje zaključne račune.

Čl. 96.

Občine so samoupravna telesa. Njim se lahko nalagajo s posebnim zakonom tudi akti upravnih oblasti, ki jih izvršujejo pod nadzorstvom določenih upravnih organov.

Čl. 97.

Določila o organizaciji in pristojnosti banovinskih in občinskih samoupravnih oblasti se predpišejo z zakonom.

Čl. 98.

Za zadeve upravnega značaja se ustanove upravna sodišča. Njihove sedeže, pristojnost in organizacijo določi zakon.

Čl. 99.

Državni svet je vrhovno upravno sodišče. S posebnim zakonom se določi način postavljanja članov državnega sveta kakor tudi sestava, pristojnost in njegov postopek.

Sodne oblasti

Čl. 101.

Sodniki vseh sodišč so stalni. Sodnikom se ne sme vzeti njihov poklic, niti se ne smejo iz kakršnegakoli vzroka odstraniti iz službe zoper svojo voljo brez razsodbe rednih sodišč ali disciplinarnih rasodb kasacijskih sodišč. Sodnik ne sme biti tožen za svoje sodno delovanje brez odobritve pristojnega sodišča. Sodnik ne more biti poslan niti ne začasno na drugo politično ali nepolitično javno službo brez svojega pristanka ali dovolitve kasacijskega sodišča. Sodnik sme biti premeščen samo s svojim pristankom. Sodnik more biti v službi do izpolnjenega 70. leta svojega življenja. Pred tem rokom se sme sodnik upokojiti samo na pismeno prošnjo ali pa, kadar telesno ali duševno tako oslabi, da ne more vršiti svoje dolžnosti. Sklep o upokojitvi v tem poslednjem primeru izda kasacijsko sodišče.

Prehodne in sklepne določbe

Čl. 117.

Do dneva sestanka Narodnega predstavništva kralj izdaja in proglašajo zakone z ukazom.

Čl. 118.

Vsi obstoječi zakoni, razen zakona o kraljevski oblasti in vrhovni državni upravi z dne 6. januarja 1929, ostanejo v veljavi, dokler se na redni način ne izpremenijo ali ukinejo.

Čl. 119.

Odredbe čl. 101 te ustave se ne bodo izvajale v dobi petih let od dneva uveljavljanja te ustave.

Čl. 120.

Ta ustava stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Smrtna dirka med zemljo in nebom

12. SEPTEMBRA SE ZAČNO SVETOVNE TEKME ZA SCHNEIDERJEV POKAL.

Kakor je določeno, se bo tudi letos vršila dirka za Schneiderjev pokal. Letala bodo startala 12. septembra, in sicer bo med njimi le malo novih konstrukcij, zato pa bo tekmovanje še bolj napeto kakor dosihmal. Pri posameznih letalih so se tvornice omejile na razna izboljšanja, poglavito pri strojih. Dosedanji poizkusni poleti pričajo, da bo boj izredno vroč. Že pri dosedanjih poletih se je izkazalo, da so stari rekordi posekani in da se je treba pripraviti na nova preseženja.

Francoški tekmovalci za Schneiderjev pokal so dosegli brzino 630 do 650 km na uro. Kmalu za njimi pridejo Italijani, ki so dosegli povprečno brzino 640 km. Verjetno je, da bo pri velikem tekmovanju dosežena brzina do 700 km, kar predstavlja fantastično naglico. Kaj to pomeni, bomo razumeli če si pokličemo v spomin, da je ta brzina polovica tiste, s katero se zavrti zemlja okrog lastne osi v 24 urah.

Vse to zahteva od tekmovalcev ne le železnihi živce, ampak naravnost herojskega preziranja življenja. Vzemimo, da pri kakšnem letalu med blazno dirko le nekoliko popusti vijak. Letalec bi bil izgubljen. Tudi najmanjša napaka v mo-

torju bi seveda strmoglavila pilota na zemljo, uničila letalo in se maščevala nad pilotom, ki je tako nepravilno drznil spustiti se v boj na življenje in smrt.

Schneiderjev pokal je ustanova Francoza Jacquesa M. Schneiderja, ki se je bil pri neki sportni tekmi v Monacu tako navdušil za letalske tekme, da je l. 1912 sklenil ustanoviti prehajajočo nagrado za brzinske tekme v zraku. Mož menda sam ni slutil, kako dalekosežnega pomena bo njegova ideja in kakšno vlogo bo še igrala v razvoju modernega letalstva. V začetku so dosegli hidroplani pri tekmah komaj 72.6 km. Že to je pomenilo senzacijo. Po vojni se je tekmovanje silno razvilo. L. 1925 so dosegli tekmovalci že 347 km, dve leti pozneje že 450 km. L. 1929 so dosegli Angleži že 528 km. Toda zmagovalce Waghorn se ni dolgo veselil tega trumfa. Pri nekem poznejšem tekmovalnem poskusu je tresčil na zemljo in se ubil. Tudi mnogim drugim konkurentom ni bila sreča miljejša. Italijani so izgubili na račun Schneiderjevega pokala izvrstna tekmovalca Dal Molina in Montija, Francozi pa poročnika Rougaulta, ki je našel pri Marseillu smrt v morju.

Orjaški načrti ruske filmske industrije

Šunjacki, predsednik Sojuzkina v Rusiji, objavlja filmski program Sojuzkina za l. 1933. Izjavlja, da se je posrečilo odstraniti mnoge težave in ovire, ki so se stavile razvoju filma v Rusiji. Največji napredek je v tem, da se je v Rusiji sami ustanovila velika tovarna za proizvodnjo filmskega traka, ki je že od 1. julija t. l. v obratu. Program dela Sojuzkina v l. 1932 obsega 17 glavnih točk: V l. 1932 se bo izdelalo 500 velikih filmov, ki morajo biti mnogo boljši nego je letošnja produkcija. Letos je bilo izdelanih 232 filmov. Od navedenih 500 filmov jih mora 80 izpolniti cel večer, 20 pa jih mora biti izdelanih v barvah. Posetnikov kinov mora v l. 1932 biti krog 3 milijarde, dočim jih je bilo letos došle 1 milijarda. Promet je znašal letos 400 milijonov rubljev, v l. 1932 se mora dvigniti na 1 milijardo. Davki in takse od filmov morajo nesti državi 200 milijonov rubljev. Nova tvornica trakov mora izdelati letno 150 milijonov metrov trakov, čistega dobička pa mora imeti 200 milijonov rubljev. Načrt tudi predvideva, koliko kinov se bo zgradilo, koliko aparatov postavilo itd. Zdi se, da hoče Šunjacki v pogledu filma Rusijo dvigniti do utopističnih višin.

Milijon let staro jajce

Univerza v Kaliforniji je v zadnjem času obogatila svoje muzejske predale z jajcem, ki je svojevrstna posebnost. Našče ga je neki iskalec zlata v reki Gili v Arizoni. Bilo je zaraščeno v gmoto trdega apnenca, ki sodijo o niem geologi, da je star 2 do 3 milijone let. Preden so dobili jajce učenjaki v študij, so ga morali izklesati kamnoseki iz kamenitih plasti. Pri tem so ugotovili, da se po obliki ne razlikuje dosti od navadnega gosjega jajca. Lupina je ohranila svoje prvotne elemente in mikroskopsko strukturo. Vsebina jajca pa je napolnjena z nekakšno kristalno gmoto.

Pred sodiščem.

Stražnik: »Rival se je baš s svojo ženo, ko sem ga prijel in aretiral in...«
Obtoženec (ga prekine): »... in sie me rešili, če dovolite, da povem resnico.«

V šoli.

Učitelj učencu: »Matevž, tvoja naloga je izvrstna. Samo to napako ima, da je popolnoma slična Tomaževi. Kaj naj rečem k temu?«

Matevž: »Pač da je tudi Tomaževa naloga izvrstna.«

Sokolstvo

Kdo bo prvak Jugoslavije?

To pereče vprašanje si zastavljajo danes v vseh središčih jugoslovanskih sokolskih žup, kjer so igrišča živa v pripravah in neumorni vadbi za dan, ki prinese to odločitev. Iz cele Jugoslavije se zgrnejo dne 13. sept. v Maribor sokolske vrste, da v bratski borbi prepuste venec zmage najboljšemu. — Podrobnejša poročila naslednje dni. Opozorjamo že danes na to zanimivo tekmo!

Sokolsko društvo Sltvnica pri Mariboru

otvori ob priliki svojega prvega telovadnega nastopa na Mali Šmaren dne 8. tm. Tyrševo sokolsko knjižnico, ki je shranjena v lepi trodelni omari. Nastopa se udeleži med drugim tudi vod 45. pp. s kopji. Svira sokolska godba iz Tezna.

Seja župnega načelstva

bo v ponedeljek, dne 7. tm. ob 20. v župni sobi. Razpravljalo se bo v glavnem o župnem zletu in pozivam zato vse člane načelstva, da se seje udeleže. Okrožne načelnike prosim, da prinesejo tozadevna poročila. Načelnik.

Sport

Zagreb:Madrid 2:1.

Včeraj se je vršila v Zagrebu nogometna tekma med reprezentancama Madrida in Zagreba. Zmagali so nepričakovano Zagrebčani z 2:1.

Tekmovanje za juniorski pokal SK Ilirije.

Prvi pokalni finale med Ilirijo in ISSK Mariborom se odigra 6. tm. v Ljubljani na igrišču SK Ilirije. Revanža bo v Mariboru dne 13. tm.

Kasaške dirke na Teznu pri Mariboru. priredi Mariborsko kasaško društvo dne 12. in 13. septembra.

Taborišče Sveta Hedina razdejano.

Švedski raziskovalec Sven Hedin je prejel od svojega člana srednjeazijske odprave dr. Bexella sporočilo, ki mu javlja, da so razbojnik napadli taborišče ekspedicije in ga popolnoma opustošili. Oplenili so celo dragocene naprave za vremenoslovje in astronomske pripomočke. Sven Hedin se je zaradi tega pritožil pri kitajski vladi.

Hotel za živali.

V Newyorku so nedavno otvorili pačjo za živali, ki nastopajo v raznih varietetih. Čas, ko se ne producira pred ljudmi, lahko prebijejo v tem hotelu.

Dva soseda

Povest iz preteklega stoletja.

Ker je bil Dolnik tako ugleden gospodar, tudi okrajno sodišče v Humu ni moglo odkloniti prošnje občine Struge, kateri so se pridružile še druge, da se ga imenuje za sodnega cenilca.

Tedanji okrajni sodnik Seidelbah je sicer čimer-no gledal, ko je sprejel to vlogo, toda pomagati se ni dalo nič, kajti vzroka za odklonitev ni bilo in tako je podpisal dekret, da je Dolnik Mihael imenovan sodnim cenilcem.

Sosedje so Dolnika silno spoštovali in kar je rekel on, je tudi obveljalo, saj so vedeli, da se morejo nanj zanesti.

Le eno slabost je imel Dolnik, če je prišel v družbo, je postal vesel ter živahen v razgovoru. Tedaj mu nobeden ni smel ugovarjati, iz kipečega veselja je prešel v razburjenost, in v takem razpoloženju mu je tudi ušla marsikatera beseda iz ust, katero je drugače skrbno skrival.

Ze so minule dotično nedeljo večernice v Humu. Moških ni bilo dosti v cerkvi, velika vročina ter utrujenost po napornem delu med tednom jih je zadržala doma, pač pa je bilo več mladine, posebno žensk, ki so hitele na vse strani proti domu.

Nekaj kmetov se je ustavilo v krčmi Martina Severja. Bila je to gostilna na meji med trgovinami ter občino Struga tik ob cesti. Košati, že nad 100 let stari gaber je stal pred lično hišo ter vabil posebno v vročem poletnem času železnega popotnika v hladno senco. In vsak je našel tukaj okrepčila, saj je imel gostilničar Sever vedno dobro kapljico v kleti in marljiva Severjeva žena Fanika je postregla z okusno pripravljenimi jedili. Zraven pa je povedala v razvedrilo gostov kako šaljivo in se pri tem nazadnje še sama smejala, da se je treslo njeno precej okroglo telo.

V hladni senči so že počivali kmetje Oblak Matej, Mlinar Franc, Rokavec Janez, vsi trije bogati posestniki v občini Strugi. Zraven njih je sedel vedno vesel Potočnik Tomaž.

»Le v senco, le na hladno,« meni Potočnik ter si briše potne srage raz okroglo lice, »danes pa kurijo tam gori na solncu, da bi lahko pečenko pekel zunaj na pouvi, če bi jo človek le imel.«

»To tako tudi dobiš,« meni počasno Matej Oblak, mož oriaške postave, »kar malo dalje idi dol k Cestniku, tam se živi danes kakor v Indiji Koromandiji.«

»Kaj pa vendar imajo tam danes?« vpraša Mlinar Franc, že precej prileten, častitljiv mož.

»No, ali ne veš, kam pes taco moli,« zasmeje se porogljivo Rokavec Janez.

»Kaj misliš s tem?« odvrne počasno Mlinar ter potegne močno iz pipe, ki si jo je ravnokar prižgal.

»No, to je pač težko uganiti,« poseže vmes Oblak, »saj veš, da bi Cestnik rad postal župan, zato pa rabi godce, da mu gre več ljudi na limanice, ki bi potem zanj glasovali.«

»Te naj le ima, saj mu pridejo dovolj drago,« reče Rokavec ter sprazni kupico, ki je stala ravno pred njim.

»Pa tržanov je tudi šlo dosti danes tja, cele proce-

sije kakor na božjo pot,« meni Potočnik, si naliže iz bokala ter postavi prazno steklenico pred Oblaka.

»Te ljudi rabi Cestnik za okrasek,« se zasmeje Rokavec. »On pač misli, da ga bodo že zaradi tega vsi volili, ker občuje z gospodo ter govori z njimi tudi nemško, kar mi ne znamo.«

»Nas že ne bo zmešal,« poseže vmes Mlinar, »mi se držimo tega, kar smo bili, naš mož je in ostane Mihael Dolnik.«

»Prav imaš,« pritrudi Oblak, »he Sever, kam pa zijaš, sem pogledj, bokal je prazen, žela me, da se mi že grlo snši.«

Rekši, dvigne bokal ter ga izroči gostilničarju, ki je ravnokar priletel iz veže.

»Oh, ne zameri, sosed,« reče Sever, »moja žena ima opravka v kuhinji, jaz pa sem tudi moral streči gostom v sobi, takoj prinesem prav hladnega iz kleti.«

»Dobro, dobro,« se zasmeje Oblak, pogleda v smeri proti trgu kakor bi nekoga pričakoval ter nadaljuje: »Prav imaš, Mlinar, naš mož je Dolnik, Cestnika pa naj volijo le njegovi podrepaniki, ki tam zastoj pijejo in jedo.«

»Prav tako,« pritrudi Potočnik, ter hitro natoči iz polnega bokala Oblaku, ki je rad dal za vino, če je bil v družbi svojih prijateljev.

»Le škoda za Dolnikovega Toneta,« povzame besedo Rokavec, »ker vidi rad Cestnikovo Roziko, saj je ni drugega kakor sam napulj, on resno misli na njo, ona pa ga ima samo za norca.«

»Imaš prav,« pravi Mlinar, »deklé mi prav nič ne ugaja, Tone pač ne zasluži tega, saj iz tega tako nič ne bi bilo, slišal sem že, da gleda za davčnim adjunktom, ker hoče imeti na vsak način uradnika za moža in postati gospa.«

»No, ta ji bo tudi pokazal fige, ni tako prismojen, da bi si to šemo naložil na hrbet,« se zasmeje Potočnik ter si krepko poplahne grlo.

»Če bi adjunkt le poznal Roziko, potem bi si že premislil, seve, delati se zna ta gizdalinka sladko in ljubeznjivo, a ni vse tako, kakor se kaže.«

»Kaj pa misliš s temi besedami?« vpraša Mlinar ter pogleda Oblaka.

»Ha, kaj to meni mar, jaz se ne ženim, a Tonetu bi bilo dobro odpreti oči, da je bila Rozika eno leto v Gradcu, baje se je učila šivati ter kuhati, no, pa se je še nekaj drugega skuhalo, pa dalje nič ne vem, le to mi je znano, da ni tako nedolžna kakor se dela.«

»Je moralo biti nekaj, saj se tedaj, ko je prišla pred dvema leti domu, dalje časa ni prikazala iz hiše,« pripomni Rokavec. »Pravili so, da je bila precej bleda, mati je seve rekla, da ji mestni zrak ne prija.«

»Ha, ha, mestni zrak,« se zakrohoče Potočnik, »ta je posebno nevaren za taka dekleta, he, he, človek si more misliti kaj drugega.«

Tako bi se še nadaljeval pogovor o Roziki, ko bi ne prišel zopet iz veže gostilničar Sever, ki je prisedel h gostom. Pogovor je nanesel na druge stvari. Kmetje so še sedeli in pili, saj je bila huda soperica in hladna pijača se je prilegla. Stoprav, ko se je nagnilo solnce za goro, so plačali gostje ter odšli vsak na svoj dom, kajti drugi dan bo zopet spravljanje pšenice raz polja in ajda mora tudi biti osejana, saj je že tri dni po Aleševem in to je za to setev zadnji čas.

Med tem je bilo pri Cestniku že jako živahno. Tržanov je prišlo danes prav veliko, posebno gospode.

Tam pod košatimi drevesi so sedeli vsi; na zgornjem kraju mize okrajni sodnik Seidelbah s svojo soprogo, mož častitljive postave, že belih las. Imel je prijeten, globok glas, ki ga je vsak rad poslušal. Če je bil dobro razpoložen, je še tudi pomagal katero zapeti. Bil je dober družabnik, posebno, če je vzbujal spomine na nekdanje dni. Imel je le eno posebno lastnost, da je vedno razvijal posebne nazore in se hudoval, če mu je kdo ugovarjal, češ, da to pač ni izvedljivo.

Kakor vsi tedanji uradniki, je bil tudi on strogo nemškega mišljenja, katerega se je že navzel, ko je bil še sodnik patrimonijalne sodnije na graščini Pograd.

Zraven njega je sedel davkar Gorjan Karol s svojo boljšo polovico Emilio, kakor jo je vedno imenoval. Bil je brez otrok in se vstred tega tudi ni rad prisedel k družbi, kjer so imeli stariši seboj svojo deco, ki je seve bila bolj živa kakor že priletni davkar. Postave je bil visoke, velika glava mu je sedela na močnih ramenih, nos je bil dolg in je kazal, da nositelj ni sovražnik vinske kapljice. Bil je dobrodušen človek, vedno vesel in če se je smejal, treslo se je vse njegovo telo.

Medtem, ko ste si gospe okrajnega sodnika in davkarja z napol šepetajočim glasom, katerega je prekinil včasih kak vzhlicen — oh in ah, kaj takega, neverjetno — že povedale vse novice, ki ste jih nabrali tekom celega tedna, so imeli gospodje važne pogovore, katerih se je udeležil tudi bogati trgovec Planinšek Andrej iz trga.

Andrej Planinšek je prišel brez vsakega plemenjenja iz mesta v trg Hum, kjer je otvoril malo trgovino. Znal pa je z ljudmi kakor iz trga, tako tudi v okolice, prav prijetno občeovati, vsled česar so kupci radi zahajali k njemu, kajti pri njem se je dobilo vedno za kak krajcar bolj poceni in to je vleklo pri marsikateri gospodini, pa tudi gospodu in gospodarju.

Tako je spravil kmalu večje premoženje skupaj ter si kupil hišo, v kateri si je uredil veliko trgovino. Kot ugleden trgovec in tržan je postal tudi v občinskem odboru vplivna oseba in nazadnje je bil izvoljen za župana.

Geslo pa mu je bilo: da velja le tisti kaj, ki je nemškega mišljenja. Zato je tudi stremel za tem, da dobi trg Hum popolnoma nemško lice. S ponosom je tudi naglašal povsod, da je in ostane trg Hum nemški.

Sčasoma je dobil tako moč, da je veljalo le to, kar je rekel on in gorje mu, ki bi se mu ustavljal, bil je izgubljen.

Da bi se udomačila nemška misel tudi v okolici v širših kmetijskih slojih, je bilo njegovo nadaljnje strmljenje. Dobival je v dosego tega cilja tudi znatne podpore od nemških narodnih društev. Tako je postal vodilna oseba v narodnih zadevah, posebno v razširjevanju nemštva.

Tudi stražmošter orožniške postaje v trgu, ki je bila še le nedavno tu ustanovljena, po imenu Medved, je sedel z nekaterimi tržani pri posebni mizi.

Bil je pravi zastopnik tega stanu, da se ga je bilo bati. Postave je bil visoke kakor Sv. Krištof ter takega obsega, da bi potreboval skoraj dva stola, kamor se je vsedel. Temu primerne pa so bile tudi njegove življenske potrebe, spravil je pod krov svojega telesa velike porcije in dva do tri bokale vina je nesel kakor bi sploh nič ne pil.

(Dalje prih.)

Gostilna Dergas, Koroška cesta
v soboto 5. septembra vrtni koncert (Richterkapele) s poldnevno piščancev komad Din 24.— Prvovrstna vina od Din 8.—naprej. Domače pecivo. Se priporoča A. Dergas. 2575

Atelje za perilo Rupnik,
Slovenska ulica 20 prevzame: Popravila nogavic, ažuriranje, entlanje, predtiskanje. 2500

Izgubil sem
od Tattenbachove do Kralja Petra trga šop ključev od blagajne. Najditelj naj jih vrne v upravi »Večernika« proti nagradi. 2582

Hišo ali vilo
pri Aleksandrovi cesti oziroma parku kupim. Ponudbe, z navedbo ulice, številke, cene, sprejema notar Kogej Jak. Celje, Miklošičeva 3. 2567

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorec na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Sprejem 2 učenki
za damsko krojaštvo. Naslov v upravi »Večernika«. 2558

Vintoč Vaupotič
v Koških zopet otvorjen. 2588

Vetko izbiro
vsakovrstnih pletenin, oblek, jopic, vest, puloverjev itd. po zelo znižani ceni priporoča pletarna Vezjak, Maribor, Vetrinjska ulica 17. Naročila po meri, kakor vsa popravila se izvršijo točno in ceneno. 2491

All že veste,
da pere »Triumf« Pavel Nedog ovratnike tako lepo, da izgledajo kot novi?

Kdor še ni čital knjige:
MASELJ-PODLIMBARSKI:

GOSPODIN FRANJO

naj si jo takoj kupi pri

TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR
ALEKSANDROVA C. 13

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Za vedno nas je zapustil naš iskreno ljubljeno oče, gospod

Josip Sterger

višji sodni svetnik v pokoju,

dne 4. septembra 1931, po kratkem, mučnem trpljenju, v 69. letu svoje starosti. 2587

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 6. septembra ob 16. uri iz kapelice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 7. septembra ob 19. uri v frančiškanski župni cerkvi.

Maribor, dne 4. septembra 1931.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI.